

การถอดบทเรียนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ
Smart Security

กรณีศึกษา: โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชนใน
เขตเทศบาลนครขอนแก่น

Lessons Learned from Public Participation Encouragement
in SMART SECURITY Project: A case study of 1,000 CCTVs
Installation for people in Khon Kaen Municipality

ทิพวรรณ หมื่นสา¹ วิมลสิริ แสงกรด²

Tippawan Meunsa, Wimonsiri Saengkrad

Corresponding author: tippme@kku.ac.th

Received: 06/11/63 Revised: 27/11/63 Accepted: 27/11/63

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง การถอดบทเรียนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ Smart Security กรณีศึกษา: โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อถอดบทเรียน และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ในการนำบทเรียนจากโครงการฯ ไปต่อยอดสำหรับการดำเนินงานที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์เพื่อถอดบทเรียน

ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนความสำเร็จในการดำเนินโครงการฯ คือ ความร่วมมือในการทำงานระหว่างเทศบาลนครขอนแก่น สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น

¹ นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

และหอการค้าจังหวัดขอนแก่น ในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับเมือง และเป็นกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ จะต้องติดตั้งกล้อง CCTV หน้าบ้านและหันมุมกล้องออกสู่สาธารณะ เมื่อผ่านการตรวจสอบ เทศบาลนครขอนแก่นจะสนับสนุนเงิน จำนวน 5,000 บาท ต่อองค์กร หรือบ้านละ 1 ตัว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมโครงการและส่วนรวม ตลอดจนการเกิดแนวทางการบริหารจัดการกล้อง CCTV ในการรักษาความปลอดภัยสาธารณะในพื้นที่ และเอื้ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการคลี่คลายคดีต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การติดตั้งกล้อง CCTV ในเส้นทางย่อย จุดเสี่ยงภัยมุมมืด มุมอับลับตาคน หรือมุมที่อาจมีเหตุร้าย ควรจะได้รับสนับสนุนให้ติดตั้งกล้อง CCTV มากที่สุด เพราะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมมากกว่าเส้นทางหลัก

คำสำคัญ: ความปลอดภัยอัจฉริยะ; CCTV; การนำนโยบายไปปฏิบัติ

Abstract

The main objective of this article is to evaluate the tools and processes of public participation encouragement of 1,000 CCTVs Installation for people in Khon Kaen Municipality. This project was established according to SMART SECURITY concept; comprising of qualitative methods that included semi structured interviews and in-depth interviews and relevant research papers to be used for extracting lessons from this project.

The most important factor behind success of this project was the cooperation and collaboration among three institutions; Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Police Station and Khon Kaen Chamber of Commerce. They provided facilities and encouraged people to participate in this project. The main condition for people's participation

in CCTVs Installation project was to install CCTV in front of their residences and to set the camera angle to public area such as the road in front of their places. After fulfilling all requirements, people would get 5,000 Bath for one camera for each household as a subsidy from municipality. This subsidy in the form of financial remuneration was the most important strategy to make this project succeed. Moreover, there has been a data sharing among security organizations making city protection processes more convenient and effective. However, there are not able to cover all the dangerous areas in town such as on the alleys, blind spots or deserted roads which are epicenter of various crimes. It is suggested that more security camera installations be increased on such. The suggestion for project improvement is increasing more installations on such high – risk areas more than the main road.

Keywords: Smart Security; CCTV; Policy Implementation

บทนำ

“เมืองอัจฉริยะ (Smart City)” เป็นคำที่หลายคนคุ้นเคยและได้ยินกันตามสื่อต่างๆ อย่างแพร่หลายในช่วงปี 1990 (สุธี อนันต์สุขสมศรี, 2563) จากการขับเคลื่อนของภาครัฐและภาคเอกชนด้วยการลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานของ Smart City ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาเมืองที่นำเอาเทคโนโลยีมาช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต และทำให้เกิดการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยประเทศส่วนใหญ่ที่มีการพัฒนาเมืองตามแนวคิด Smart City นิยมพัฒนาเมืองใน 7 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านคมนาคมขนส่ง (Mobility) ด้านวิถีชีวิต (Living) ด้านเศรษฐกิจ (Economy) ด้านประชากร (Citizen) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ด้านธรรมาภิบาล (Governance) และด้านพลังงาน (Energy) (ภัทรภรณ์

หิรัญวงศ์, วัชรพงศ์ รัชตเวชกุล, ปุญญวิชัย เศรษฐ์สมบูรณ์ และภัทริยา นวลโย, ม.ป.ป., หน้า 5)

ความปลอดภัยในเมืองเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาไปสู่ Smart City โดยเป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานที่เมืองทุกเมืองจะต้องมีเป็นลำดับแรกก่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรในเมืองในด้านอื่นๆ ให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ความปลอดภัยอัจฉริยะ (Smart Security) จึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เกิดจากการพัฒนาของ Internet of Things (IoT) ที่นำเอาเทคโนโลยีอัตโนมัติต่างๆ เข้ามาใช้เพื่อช่วยให้ผู้อยู่อาศัยมีความสะดวกสบายและรู้สึกปลอดภัยในการใช้ชีวิตมากขึ้น ในปัจจุบันการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit Television) หรือที่เรียกกันว่ากล้อง CCTV ได้รับความนิยมและสนใจเป็นอย่างมาก เพราะกล้อง CCTV เป็นเครื่องมือช่วยตรวจสอบความผิดปกติในแต่ละสถานการณ์ สามารถบันทึกและถ่ายทอดสัญญาณภาพจากกล้องในตำแหน่งต่างๆ ไปยังอุปกรณ์ที่รับสัญญาณข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์ เพื่อส่งต่อไปยังเจ้าของบ้าน เจ้าของอาคาร ผู้ดูแลระบบ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเข้าตรวจสอบในสถานที่นั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การจัดสรรกล้อง CCTV นั้น จะต้องมีความเพียงพอครอบคลุมได้ทั่วบริเวณ และสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและย้อนหลังได้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน ในแง่ของการเกิดอาชญากรรมได้

แม้ว่าในประเทศไทยจะยังไม่ได้มี Smart City ที่สมบูรณ์มากนัก แต่การพัฒนาเมืองตามแนวคิดนี้กำลังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่น นักวิชาการ ตลอดจน นักลงทุน และนักธุรกิจ โดยเฉพาะในพื้นที่ต้นแบบที่ได้รับการประกาศให้เป็น Smart City นำร่อง 7 จังหวัดของประเทศไทยจากรัฐบาล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต เชียงใหม่ ขอนแก่น ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งใน 5 ปี มีรัฐบาลมีแผนจะขยายให้ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) จังหวัดขอนแก่นนับเป็นเมืองแรกที่ลุกขึ้นมาเริ่มพัฒนาเมืองอย่างจริงจัง และมีรูปแบบที่แตกต่างจากเมืองอื่น โดยภาคเอกชนในจังหวัดเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตั้งแต่การริเริ่มความคิดการผลักดัน ตลอดจนการลงทุนเป็นส่วนใหญ่ (Unconventional PPP) โดยมีรัฐบาลท้องถิ่นให้การสนับสนุน (ภัทรภรณ์ หิรัญวงศ์ และ

คณะ, ม.ป.ป., หน้า 7) นอกจากนี้ ด้วยโอกาสของจังหวัดขอนแก่น ที่มีตั้งทางภูมิศาสตร์ เป็นศูนย์กลางของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ศูนย์กลางด้านคมนาคมขนส่ง มีสถาบันการศึกษา และสถานพยาบาลที่มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางด้านการแพทย์ และศูนย์กลาง การศึกษา ทำให้เมืองขอนแก่นมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ยังคงขาดการวางแผน และ บริหารจัดการเมืองที่ดี ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ได้แก่ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้น ทรัพย์ การล่องละเมิดทางเพศ ทำร้ายร่างกาย การจราจรที่ติดขัด ปัญหายาเสพติด และ ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จึงทำให้ประเด็นด้านความปลอดภัยในเมืองกลายเป็นหนึ่งใน ประเด็นสำคัญที่ต้องถูกหยิบยกมาแก้ไข

จากแนวคิดดังกล่าว เทศบาลนครขอนแก่น สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น และหอการค้าจังหวัดขอนแก่นเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่จะเกิดขึ้น จึงก่อให้เกิด ความร่วมมือในการทำงานเกิดเป็น “โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาค ประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” โดยได้รับความร่วมมือจากประชาชนในเขต เทศบาลนครขอนแก่นร่วมติดตั้งกล้อง CCTV ในบริเวณหน้าบ้าน หน้าอาคาร และร้านค้า ภายใต้งานสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือส่วนหนึ่งจากเทศบาลนครขอนแก่น การถอด บทเรียน Smart Security กรณีศึกษา “โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาค ประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” จึงเป็นการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ตรงใน การปฏิบัติหน้างานของเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งรับผิดชอบโครงการฯ ในแง่มุมต่างๆ ผลการศึกษาที่ ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนโครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด โดยภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ในการนำบทเรียน จากโครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด โดยภาคประชาชนในเขตเทศบาลนคร ขอนแก่น ไปต่อยอดสำหรับการดำเนินงานที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

การทบทวนวรรณกรรม

1. Smart Living

Smart Living เป็นหนึ่งใน 6 องค์ประกอบของ Smart city ซึ่งอีก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ Smart People, Smart Mobility, Smart Economy, Smart Environment, และ Smart Government สำนักงานเมืองอัจฉริยะประเทศไทย (ม.ป.ป.) ให้ความหมายคำว่า “Smart Living” หมายถึง การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง โดยคำนึงถึงหลักอารยสถาปัตย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนมีสุขภาพดี มีความปลอดภัย และมีความสุขในการดำรงชีวิต วัตถุประสงค์ของ Smart Living จึงเป็นการอำนวยความสะดวกและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มอายุและกลุ่มประชากร โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เช่น แพลตฟอร์มทางสังคม การดูแลสุขภาพ การรักษาความปลอดภัย เป็นต้น (bee smart city, ม.ป.ป.) Boyd Cohen นักวิชาการแห่งวิทยาลัยธุรกิจ EADA ในประเทศสเปนได้กำหนดกิจกรรมและตัวชี้วัดเกี่ยวกับ Smart Living ไว้ 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นอยู่ที่ดี ด้านความปลอดภัย และด้านสุขภาพ (Boyd Cohen, 2014) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ยังพบว่า ความปลอดภัยเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของคุณภาพชีวิตของทุกเมือง เราจึงสามารถพูดได้ว่า Smart City ทุกแห่งจะต้องเป็นเมืองที่ปลอดภัยเช่นกัน (Lacinák & Ristvej, 2017, pp. 522-527)

2. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ เป็นการบริหารกิจกรรมที่ถูกจัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน กรณีเป็นเรื่องของการบริหารท้องถิ่น นโยบายสาธารณะจะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจผ่านกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ปัญหา อุปสรรค และโอกาส ในการดำเนินกิจกรรม หรือไม่ดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการตัดสินใจให้ตัวแทนดำเนินการแทน นโยบายสาธารณะสามารถเกิดจากประชาชน ชุมชน สังคม และภาคเอกชน โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนโยบายจากรัฐเท่านั้น

เป็นทิศทางที่คนในสังคมเห็นพ้องร่วมกันว่าควรจะทำอะไรในการแก้ไขปัญหา เพราะหัวใจสำคัญของนโยบายสาธารณะอยู่ที่กระบวนการทำงานร่วมกัน หรือการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ไม่ได้อยู่ที่ประกาศ หรือข้อเขียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นนโยบายสาธารณะที่ดี (อำพล จินดาวัฒนะ, 2552, หน้า 6)

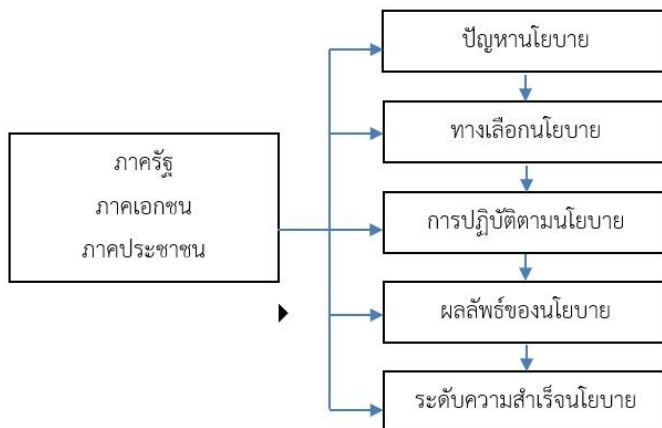
กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ซึ่งมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อกันอย่างซับซ้อนในรูปธรรมและนามธรรม ในขั้นตอนแรกของการกำหนดนโยบาย นักสังคมศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีหรือนโยบายจะมีการเก็บรวบรวมปัญหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น จะมีการค้นหาตัวเลือกและแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา และในขั้นสุดท้าย ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกนโยบายจะใช้ดุลยพินิจของตัวเองในการตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมในการก่อรูปเป็นนโยบาย (Policy formulation) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม พื้นฐานกระบวนการกำหนดนโยบายต้องอาศัยเทคนิค วิธีการ และขั้นตอนที่เป็นรูปธรรม โดยไม่สามารถกระทำได้อย่างง่าย เพราะในความเป็นจริงนโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นมา สิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการกำหนดทิศทางนโยบาย คือ การระบุความหมายของปัญหา (problem definition) ที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยม (values) และผลประโยชน์ (interest) ซึ่งผูกพันกับผู้มีส่วนร่วมในกรอบนโยบาย ได้แก่ นักวิเคราะห์และ นักสังคมศาสตร์ผู้ตัดสินใจ และกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย (โกวิทย์ กังสนันท์, 2546)

ดันน์ ได้จำแนกระบบข้อมูลนโยบายออกเป็น 5 ประเภท (Dunn อ้างใน ธนยวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2555, หน้า 44-45) ได้แก่ (1) ปัญหาในนโยบาย (Policy Problems) หมายถึง ปัญหาที่มีความซับซ้อนและปรากฏอยู่ทั่วไป ซึ่งนำมาสู่ความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้รับการแก้ไข เมื่อมีการระบุปัญหาได้ชัดเจน จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาตามมา เพื่อนำไปสู่ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา (2) ทางเลือกนโยบาย (Policy Alternative) หมายถึง การพิจารณาและค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาคือ ข้อมูลและเงื่อนไขของปัญหา ดังนั้น

จึงต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอยู่เสมอ (3) การปฏิบัติตามนโยบาย (Policy Acting) หมายถึง การดำเนินการตามทางเลือกนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในขั้นตอนนี้ จะต้องทราบถึงผลดีและผลเสียของแต่ละทางเลือก ตลอดจนข้อจำกัดต่างๆ เช่น สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย และการเมือง เป็นต้น (4) ผลลัพธ์ของนโยบาย (Policy Outcomes) หมายถึง ผลลัพธ์ที่ได้จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเราจะสามารถทราบผลลัพธ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการประเมินผลนโยบายแล้ว และ (5) ระดับความสำเร็จของนโยบาย (Policy Performance) หมายถึง การนำผลลัพธ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติมาเปรียบเทียบกับเพื่อวัดระดับความสำเร็จกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าเกิดขึ้นในระดับใด หากปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข อาจจะต้องค้นหาวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหาแทน เพื่อให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนารอบแนวคิดจากขั้นตอนนโยบายสาธารณะ 5 ขั้นตอนของ William N. Dunn นักวิชาการชาวอเมริกันและศาสตราจารย์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งประเภทของเครื่องมือในการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยคำถามที่ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ประยุกต์จากขั้นตอนนโยบายสาธารณะ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ปัญหา นโยบาย (Policy Problems) ทางเลือกนโยบาย (Policy Alternative) การปฏิบัติตามนโยบาย (Policy Action) ผลลัพธ์ของนโยบาย (Policy Outcomes) และระดับความสำเร็จของนโยบาย (Policy Performance) แนวคำถามจะเป็นคำถามปลายเปิดที่มีค่าสำคัญและมีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และ (2) การสังเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) จากเนื้อหาที่ได้จากเอกสาร บทความ ข่าวสาร หนังสือ และแหล่งข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

2. ผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด โดยภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อให้สามารถถ่ายทอดบทเรียนหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงใช้การสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยคัดเลือกตัวอย่างจากผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้เป็นผู้ดูแลโครงการ และประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น 1 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ เทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่นจำนวน 2 คน และประชาชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน 1 คน รวมจำนวน 6 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในการสัมภาษณ์ตัวแทนคณะทำงานโครงการฯ และ (2) เก็บรวบรวมจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary

Data) โดยรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลจากเอกสาร บทความ ข่าวสาร หนังสือ และแหล่งข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มา โดยการแยกแยะข้อมูลหรือแบ่งประเภทเนื้อหาที่ได้ในแต่ละในเอกสาร บทความ ข่าวสาร บทสัมภาษณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล รวมถึงการพยายามค้นหาและตีความหมายแฝงที่อยู่ในข้อความที่ปรากฏด้วย เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

ผลการศึกษา

ผลการถอดบทเรียน “โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” มีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหานโยบาย (Policy problems)

ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่กำลังเติบโตและมีศักยภาพและความพร้อมในเรื่องการเป็นเมืองศูนย์กลาง ได้แก่ ศูนย์กลางด้านการศึกษา ศูนย์กลางด้านการแพทย์ ศูนย์กลางด้านการคมนาคมขนส่ง ศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุน โดยในด้านการบริการยังมีศูนย์ประชุมนานาชาติ โรงแรม รีสอร์ท และร้านอาหารที่ได้มาตรฐานที่สามารถรองรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวได้อย่างครบครัน ทำให้จังหวัดขอนแก่นสามารถดึงดูดให้นักเดินทางและนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาการจราจรที่ติดขัด ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม ทำให้เกิดแนวคิดและความตระหนักร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำพาไปสู่เมืองปลอดภัย น่าอยู่และมีความสุข จากแนวคิดดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่าง เทศบาลนครขอนแก่น สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น และหอการค้าจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนในพื้นที่เกิดเป็น “โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” เป็นการยึดหลักการพัฒนาเมืองที่

เน้นการมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาแบบเป็นองค์กรหรือแบบบูรณาการภารกิจของทุกฝ่าย เข้าด้วยกัน เพราะหน้าที่ในการดูแล ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่นั้น ไม่ใช่เรื่องของผู้ใดผู้หนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะร่วมมือกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้

“...การเป็นเมืองอัจฉริยะจะดึงดูดนักลงทุนและนักท่องเที่ยวให้เข้ามาลงทุนและท่องเที่ยวในแหล่งที่ตั้งต่างๆ นั้น การสร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ เทศบาลนครขอนแก่นในฐานะที่เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จึงมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้ประชาชนในเขตพื้นที่ ทำให้เกิดโครงการติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV 1,000 จุด...” (เจ้าหน้าที่เทศบาลนครขอนแก่น, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2562)

2. ทางเลือกนโยบาย (Policy Alternative)

เมื่อพิจารณาภารกิจในการทำงานในแต่ละส่วนงานพบว่า คณะทำงานจาก 3 หน่วยงาน ที่มีเป้าหมายเดียวกันในเรื่องการสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชน กล่าวคือ เทศบาลนครขอนแก่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการดูแลบ้านเมืองตามกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น เป็นหน่วยงานรักษาความสงบเรียบร้อย และบังคับใช้กฎหมายด้วยความยุติธรรม และหอการค้าจังหวัดขอนแก่น เป็นตัวแทนภาคเอกชนในการเชื่อมโยงกับภาคราชการและประชาชน ร่วมขับเคลื่อนธุรกิจและเศรษฐกิจเพื่อให้ขอนแก่นเป็นเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการค้าและการลงทุน ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือบรรลุเป้าหมาย คณะทำงานจาก 3 หน่วยงาน จึงประชุมและระดมความคิดเห็นผ่านเวทีสภาเมืองขอนแก่น (Khon Kaen's Citizen Council) ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีสิทธิสะท้อนปัญหาและตัดสินใจเกี่ยวกับทิศทางการ

พัฒนาเมืองร่วมกัน เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้นั้น ตรงกับความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด คณะทำงานจาก 3 หน่วยงาน ได้ศึกษาประโยชน์ที่ประชาชนและผู้ประกอบการจะได้รับจากโครงการฯ เช่น การประหยัดค่าใช้จ่ายสำหรับการติดตั้งกล้อง CCTV เพื่อการเฝ้าระวังความปลอดภัยของบุคคลและสถานที่ เพราะโครงการฯ จะสนับสนุนเงินติดตั้งกล้อง CCTV จำนวน 5,000 บาท ส่วนกรณีที่มีกล้องเดิมอยู่แล้ว เมื่อเปลี่ยนเป็นกล้องใหม่ก็มีสิทธิได้รับการสนับสนุนเงินจำนวน 5,000 บาทเช่นกัน ตลอดจนเป็นการสร้างโอกาสให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลทรัพย์สินตนเองและสมบัติส่วนรวม เมื่อผ่านกระบวนการเวทีสภาเมืองขอนแก่น ผลตอบรับที่ปรากฏ คือ “การที่ประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นเห็นชอบด้วยกับโครงการ” เพื่อเป็นเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนเป็นการสร้างระบบสนับสนุนการทำงานของตำรวจในการทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ดังนั้น เทศบาลนครขอนแก่น สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น และหอการค้าจังหวัดขอนแก่น จึงทำบันทึกข้อตกลงการให้ความร่วมมือในการดำเนิน “โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด โดยภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา

3. การปฏิบัติตามนโยบาย (Policy action)

คณะทำงานจาก 3 หน่วยงาน ได้นำ “โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ไปปฏิบัติ มีรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านโครงสร้าง จากการศึกษาพบว่า คณะทำงานจาก 3 หน่วยงาน ได้กำหนดแนวทางและวางแผนบริหารจัดการ จัดตั้งเป็นคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินโครงการฯ ประกอบด้วย คณะที่ปรึกษา คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการฝ่ายสมัครและประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบมุมกล้อง CCTV และพิจารณาอนุมัติ คณะกรรมการฝ่ายการเงินและบัญชี และคณะกรรมการติดตามผลและดำเนินโครงการ

ด้านบุคลากร มีการบริหารคณะทำงานโครงการอย่างเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เช่น คณะทำงานจาก 3 หน่วยงาน มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์โครงการฯ

ร่วมกัน ทีมงานเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ลงพื้นที่ ตรวจสอบ คัดเลือก และพิจารณา อนุมัติความเหมาะสมในการติดตั้งกล้อง CCTV ตามใบสมัครที่ประชาชนแจ้งความ ใช้งานเข้ามา เป็นต้น

ด้านงบประมาณ ผลการศึกษาพบว่า สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น เขียนโครงการเพื่อของบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการครั้งนี้ โดยเทศบาลนครขอนแก่นจะดำเนินการสนับสนุนเงินงบประมาณแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวนเงินไม่เกิน 5,000 บาท ต่อกล้อง CCTV 1 ตัว ส่วนค่าใช้จ่ายในการติดตั้งกล้อง CCTV จะเป็นความรับผิดชอบของผู้เข้าร่วมโครงการฯ และหากมีการติดตั้งกล้อง CCTV ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 1 พื้นที่ จะถูกนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการฝ่ายปฏิบัติการตรวจสอบ คัดเลือก และติดตั้งเป็นผู้ชี้ขาด ในกรณีที่ผู้สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ มีกล้อง CCTV เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เทศบาลนครขอนแก่นจะให้การสนับสนุนงบประมาณไม่เกิน 5,000 บาท ต่อกล้อง CCTV 1 ตัว ในการปรับเปลี่ยนสภาพกล้อง CCTV ตัวเดิมให้เป็นกล้องใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเงื่อนไขการติดตั้งกล้อง CCTV จะต้องหันมุมกล้องออกมาสู่ถนนสาธารณะ เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมโครงการฯ และช่วยเอื้อประโยชน์ด้านความปลอดภัยให้กับส่วนรวมด้วย

ด้านสถานที่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลนครขอนแก่น

ด้านวัสดุอุปกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจะเป็นเจ้าของกล้อง CCTV คณะทำงานจาก 3 หน่วยงาน จะไม่มีการขึ้นนำผู้สมัครโครงการว่าต้องใช้กล้อง CCTV ยี่ห้อใด เพียงแต่กล้องจะต้องสามารถเชื่อมต่อสัญญาณ Wi-Fi สามารถดูภาพแบบ Real Time ผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์ได้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สะดวกต่อการใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการยืนยันเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ร้านค้า ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า และทุกสถานที่ ส่วนการดูแลรักษาหรือซ่อมแซมกล้อง CCTV ในกรณีที่กล้องมีความบกพร่องในการใช้งาน หรือชำรุด ผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

4. ผลลัพธ์ของนโยบาย (Policy outcome)

ภายหลังดำเนินโครงการฯ พบว่า ประชาชนและผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครขอนแก่นให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก และเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ตัวแทนคณะทำงานของเทศบาลนครขอนแก่น และตัวแทนคณะทำงานของสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ในคดีจ้างวานฆ่าอดีตปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทีมสืบสวนสอบสวนของตำรวจได้หลักฐานส่วนหนึ่งเป็นภาพจากกล้อง CCTV ของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการติดตั้งกล้อง CCTV ทำให้รู้ตัวกลุ่มมือปืนทั้งหมด ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขออนุมัติต่อศาลเพื่อออกหมายกลุ่มจับกลุ่มมือปืน...” (เจ้าหน้าที่เทศบาลนครขอนแก่น, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2562)

“...ในคดีคดีฆ่าหั่นศพในอำเภอเขาสนกวาง เหตุการณ์เริ่มแรกเกิดที่อำเภอเมืองขอนแก่น ดังนั้นภาพจากกล้อง CCTV ตามเส้นทางต่างๆ จึงเป็นหนึ่งในหลักฐานที่ตำรวจต้องการมากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่เราได้มานั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความร่วมมือจากประชาชนและผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ CCTV...” (เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 กรกฎาคม 2562)

“...ในปี 2562 คดีปล้นร้านทองแม่ทองพูล ในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ ริมถนนมิตรภาพ จังหวัดขอนแก่น เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถติดตามเส้นทางที่คนร้ายใช้หลบหนีตามเส้นทางต่างๆ ได้จากกล้อง CCTV ที่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการร้านค้า ตลอดจนประชาชน...” (เจ้าหน้าที่เทศบาลนครขอนแก่น, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2562)

ภายหลังต่อมา ผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่นได้ตระหนักถึงสภาพการณ์ปัจจุบัน เมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ในการที่เจ้าหน้าที่หรือผู้เสียหายจะเข้าไปขอข้อมูลภาพจากสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อใช้ประกอบเป็นหลักฐานในทางคดีหรือการติดตามผู้กระทำความผิด จะต้องยืนยันหลักฐานบันทึกประจำวัน และหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอข้อมูลจากบ้านของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นการสร้างความไม่สะดวกให้กับเจ้าของสถานที่และผู้เสียหาย ประกอบกับการที่จังหวัดขอนแก่นได้

ประกาศใช้แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2561-2564 (ฉบับทบทวน ปี 2562) โดยมีการบรรจุประเด็นพัฒนาจังหวัด เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเป็น Smart City และ Mice City ผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่นจึงวางแผนดำเนินการเชื่อมโยงต่อสัญญาณภาพจากกล้อง CCTV ภาคประชาชนเข้าสู่ศูนย์ควบคุมของเทศบาลนครขอนแก่น และบรรจุเป็นโครงการในหมวด Smart Living มิติด้านการรักษาความปลอดภัยของเมือง ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนคณะทำงานโครงการฯ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้

“...โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด เป็นวิธีการคิดริเริ่มก่อนจะประกาศให้เมืองขอนแก่นเป็น Smart City โครงการดังกล่าวอยู่ภายใต้หมวด Smart Living เป็นการจัดการเมืองในมิติด้านความปลอดภัย โดยเป็นการทำงานในลักษณะของเครือข่าย 3 หน่วยงาน ประกอบด้วย เทศบาลนครขอนแก่น สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น และหอการค้าจังหวัดขอนแก่น ร่วมกับภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม...” (เจ้าหน้าที่เทศบาลนครขอนแก่น, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2562)

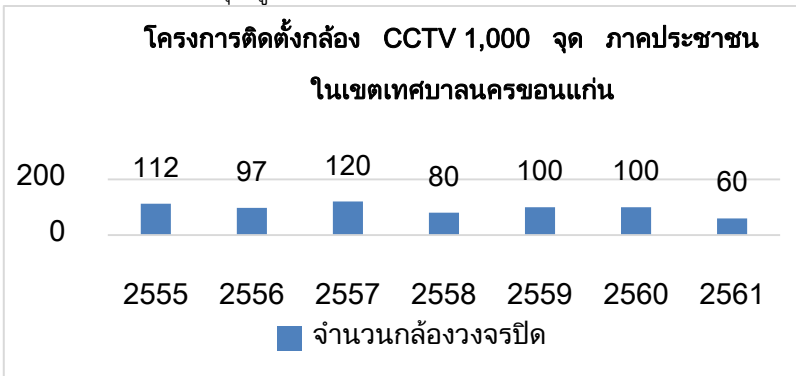
5. ระดับความสำเร็จของนโยบาย (Policy performance)

ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการดำเนินโครงการฯ เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน คือ ด้านปริมาณ แม้โครงการฯ เริ่มขึ้นในปี 2555 แต่จำนวนจุดติดตั้งกล้อง CCTV ณ ปัจจุบันที่อนุมัติไปมีเพียง 669 จุด (ข้อมูลในปี 2561) ยังไม่ครบ 1,000 จุด แต่การกระจายของจำนวนกล้องวงจรปิดที่มีอยู่แต่เขตพื้นที่นั้น ถือว่าเพียงพอและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ด้านค่าใช้จ่าย เป็นการใช้งบประมาณอย่างประหยัด เพราะโครงการฯ สนับสนุนเงินผู้เข้าร่วมโครงการ 5,000 บาทต่อหัว แต่การเลือกซื้อกล้อง CCTV เป็นสิทธิของผู้เข้าร่วมโครงการในการเลือกยี่ห้อกล้อง ขอเพียงให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตได้ ด้านคุณภาพ คณะทำงานจาก 3 หน่วยงานจะสุ่มลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสมาชิกโครงการ การตรวจสอบมุมกล้อง CCTV ว่ามุมกล้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพื่อสังเกตความผิดปกติโดยรวมและให้ยังคงเป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลง ด้านความพึงพอใจ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่นรู้สึกอุ่นใจและปลอดภัยมากขึ้น

จำนวนเหตุการณ์ก่ออาชญากรรมและเหตุร้ายต่างๆ ลดลง และเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถติดตามภาพจากกล้อง CCTV ได้ทันทั่วทั้งที่ ดึงคำให้สัมภาษณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

“...โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด โดยภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เป็นโครงการที่ดีมาก เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนและผู้ประกอบการได้ดูแลเมืองของตนร่วมกัน ทำให้รู้สึกอุ่นใจในความปลอดภัย กรณีหากเกิดเหตุไม่คาดคิดขึ้น ก็มีความมุ่งหวังว่า ประโยชน์ของกล้องวงจรปิดจะช่วยให้เจ้าหน้าที่จะสามารถติดตามคนร้ายได้ทันทั่วทั้งที่...” (ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 1 กันยายน 2562)

ในด้านคุณภาพ จะมีการสุ่มลงพื้นที่ตรวจสอบสมาชิกโครงการอยู่เสมอ ได้แก่ การตรวจสอบมุมกล้อง CCTV ว่ามุมกล้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ การตรวจสอบระบบการบันทึกภาพ การตรวจสอบระบบการดูภาพออนไลน์ การตรวจสอบระบบแจ้งเตือน เพื่อสังเกตความผิดปกติโดยรวมและยังคงเป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลง หากพบว่ากล้องมีการชำรุด ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องดำเนินการซ่อมแซมโดยทันที

รูปที่ 1 กราฟแสดงจำนวนจุดที่ติดตั้งกล้อง CCTV โดยภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

ที่มา: รายงานผลปฏิบัติงานประจำปี 2560 เทศบาลนครขอนแก่น

นอกจากความสำเร็จที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว เทศบาลนครขอนแก่นยังได้พัฒนาต่อยอดจากการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ เข้าสู่ความเป็น Smart City โดยเทศบาลฯ ได้ขอความร่วมมือกับสถานประกอบการที่ติดตั้งกล้อง CCTV และเชื่อมต่อกับสัญญาณ Wi-Fi ที่เชื่อมโยงกับห้องควบคุม (Control Room) ของเทศบาล เพื่อรองรับการเชื่อมสัญญาณภาพจากกล้องแต่ละจุดที่หันหน้าออกสู่พื้นที่สาธารณะ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินจะได้ตรวจสอบและติดตามผู้ก่อเหตุได้ทันท่วงที สร้างความมั่นใจให้กับประชาชน ลดเวลาในการตรวจสอบข้อมูลภาพจากกล้องแต่ละจุด อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลภาพไปใช้งานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

จังหวัดขอนแก่นมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว นำมาสู่ปัญหาสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ความแออัดหนาแน่นของประชากร สุขภาพที่ถดถอยของผู้อยู่อาศัย การจราจรที่ติดขัด ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ การเกิดอาชญากรรม และโจรกรรมเกิดขึ้นมากมาย เป็นความเสียหายที่ประเมินค่าไม่ได้ เมืองปลอดภัยเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องถูกนำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และผู้กำหนดนโยบายต้องตัดสินใจเลือกนโยบายที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประชาชน จึงเกิดการบูรณาการความร่วมมือในการทำงานระหว่าง 3 หน่วยงาน และกำหนดเป็น “โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด ภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน ตลอดจนเป็นการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินมาจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2555) ที่ได้กล่าวถึงการระบุปัญหา นโยบายว่า เป็นกระบวนการทางการเมืองที่แสดงถึงผลลัพธ์ในการหามาตรการและแนวทางแก้ไข เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนด้วยกระบวนการเยียวยาความเดือดร้อนให้น้อยลง อันเป็นภารกิจที่จะต้องกระทำของรัฐบาลเพื่อความอยู่รอดทางการเมืองของตน และการให้ความสำคัญต่อนโยบายสาธารณะตั้งแต่การก่อรูป ก่อร่าง หรือการกำเนินนโยบาย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเหมือนกับคำพังเพยที่กล่าวว่า “การเริ่มต้นที่ดีย่อม

สำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง” เพราะถ้าการก่อรูปนโยบายที่เกิดขึ้นโดยไม่คำนึงถึงหลักการหรือทฤษฎีทางนโยบายสาธารณะย่อมก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ซึ่งนับเป็นการสูญเสียอย่างยิ่ง (วรรณภา วามานนท์, 2561, หน้า 200) ภายหลังจากได้มีการพัฒนาต่อยอดจากการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ เพื่อเข้าสู่ความเป็น Smart City เทศบาลนำโครงการดังกล่าวบรรจุไว้ในหมวด Smart Living มิติด้านการรักษาความปลอดภัยในเมือง เพื่อตอบสนองนโยบายการสร้างระบบความปลอดภัยสาธารณะให้พร้อมดูแลประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับสำนักงานเมืองอัจฉริยะประเทศไทย (ม.ป.ป.) ที่ได้อธิบายว่า Smart Living คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง โดยคำนึงถึงหลักอารยสถาปัตย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนมีสุขภาพดี มีความปลอดภัย และมีความสุขในการดำรงชีวิต

ผลสำเร็จที่สำคัญของการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นได้ว่า บทบาทของประชาชนมีความสำคัญต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในกระบวนการนโยบายสาธารณะของเทศบาลนครขอนแก่นเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานด้วยกันหลายประการ โดยข้อค้นพบที่สำคัญคือ ชุมชนและผู้ประกอบการมีความตื่นตัวและมีจิตสาธารณะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง สอดคล้องกับ ปัทมา สุภกาปัง (2554) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในรายงาน เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละกระบวนการนโยบายสาธารณะ อันได้แก่ การให้ความรู้ ความเข้าใจ การรับฟังความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ ตั้งแต่การริเริ่มนโยบาย การวางแผน การจัดทำแผนงาน รวมถึงการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรมนั้น เช่นเดียวกับที่ Alessandro Sancino (2016) อ้างว่า การกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน และองค์กรต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่นในการเข้าร่วมรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะหากให้เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการ อาจทำให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ ที่ผิดพลาด หรือคลาดเคลื่อน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในท้องถิ่นได้ และการที่ให้ประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ได้มีสิทธิ และโอกาสใน

การร่วมดำเนินการในสิ่งที่พวกเขาเห็นว่าเป็นประโยชน์ย่อมสามารถช่วยลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนเป็นกลไกที่จะช่วยสนับสนุนให้นโยบายมีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาโครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด โดยภาคประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ในการนำบทเรียนจากโครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด โดยภาคประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ไปต่อยอดสำหรับการดำเนินงานที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ประชาชนที่ไม่ได้มีบ้านเรือนอยู่บริเวณเส้นทางหลักที่สำคัญ เมื่อสมัครเข้าร่วมโครงการ อาจจะไม่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาในการได้รับเงินสนับสนุนจำนวน 5,000 บาท ซึ่งเส้นทางรองหรือย่อยควรจะถูกสนับสนุนให้ติดตั้งวงจรปิดมากที่สุด เพราะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมมากกว่าเส้นทางหลัก ดังนั้น จึงควรมีการติดตั้งกล้อง CCTV เพิ่มเติมในพื้นที่ชุมชน จุดเสี่ยงภัยมุมมืด มุมที่อาจมีเหตุร้าย เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และพื้นที่บนเส้นทางหลักก็ควรถูกดูแลความปลอดภัยโดยรัฐบาลหรือท้องถิ่น ทั้งนี้ การพิจารณาจุดเสี่ยงการติดตั้งกล้อง CCTV เพิ่มเติมนั้น ควรนำหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาช่วยวางแผนระบบ CCTV ให้มีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ เช่น การกำหนดจุดติดตั้งกล้อง CCTV โดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Ration Choice) การวิเคราะห์จุดเสี่ยง (Hot Spot)

2. การบูรณาการเชื่อมโยงการใช้งานกล้อง CCTV กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง โดยต่อยอดนโยบายในลักษณะการสร้าง Big Data ที่กล้องได้เก็บรวบรวมไว้จากแหล่งที่มาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลภาพจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ร้านค้า โรงเรียน และประชาชน ให้นำเข้ามารวมไว้ในแพลตฟอร์มเดียว เพราะนอกจากจะช่วยในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ยัง

สามารถช่วยให้หน่วยงานสามารถทำความเข้าใจกับข้อมูลจำนวนมาก และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ดำเนินการในลักษณะที่เรียกว่า Public and Private Video Surveillance มีลักษณะการทำงาน คือ จะมีแพลตฟอร์มกลาง กล้องทุกตัวที่อยู่ในเครือข่ายทั้งของรัฐและเอกชน ข้อมูลภาพและวิดีโอจะถูกส่งเข้ามายังแพลตฟอร์มนั้น แล้วนำระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาวิเคราะห์และตรวจหาความเสี่ยงก่อนที่จะมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น เพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือหากเกิดเหตุแล้ว ก็สามารถนำข้อมูลจากกล้องที่ครอบคลุมในจุดต่างๆ เข้ามาช่วยในการติดตามแกะรอยคนร้ายได้ ตัวอย่างล่าสุดของความพยายามร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนที่แท้จริงในการจัดการกับอาชญากรรมได้ถูกแสดงผ่านโครงการที่ดำเนินการในเมืองแอตแลนต้า กรมตำรวจแอตแลนต้าเปิดตัว “Operation Shield” ซึ่งเป็นโครงการรวบรวมวิดีโอที่ดึงข้อมูลจากวิดีโอขององค์กรเอกชน เช่น ธุรกิจอินเทอร์เน็ต และหน่วยงานสาธารณสุข โรงเรียนรัฐบาล ในศูนย์บัญชาการเดียว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีมุมมองแบบองค์รวมแบบเรียลไทม์ของสถานการณ์ทั่วทั้งเมืองมากขึ้น (Andrea Sorri, 2019)

3. เนื่องจากประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นทุกคนไม่สามารถติดตั้งกล้อง CCTV ได้ทุกบ้าน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะเข้ามาประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านการสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชน โดยการส่งข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยไปยังประชาชนหรือผู้ประกอบการให้อย่างทั่วถึง เช่น การจัดการทำสื่อโฆษณา ได้แก่ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ เป็นต้น การรายงานข่าวกิจกรรมการรณรงค์ปลูกฝังพฤติกรรมความปลอดภัยผ่านทางเสียงตามสายของหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ชุมชนปลอดภัย สื่อวิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ตัวแทนชุมชน อาสาสมัครเข้าไปให้ความรู้ตามบ้าน หรือจัดอบรมเป็นกลุ่มหมู่คณะ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นหนึ่งในการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวและเห็นความสำคัญต่อกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับตนเองเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ กังสนันท์. (2546). ค่านิยมและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 1(2) ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2563, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ค่านิยมและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ>
- จังหวัดขอนแก่น. (5 กุมภาพันธ์ 2561). *แผนแม่บทการพัฒนาเมืองขอนแก่นสมาร์ทซิตี้ 2029 (Khon Kaen Smart City 2029)*. ค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.khonkaen.go.th/khonkaen6/detailProm.php?id=980>
- เทศบาลนครขอนแก่น. (2560). *รายงานผลปฏิบัติงานประจำปี 2560*. ขอนแก่น: ห้างจำกัดโรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2555). *นโยบายสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง). เชียงใหม่: คณินิจการพิมพ์.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ. *รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี. กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, 2554.
- ปัทมา สุกกำปัง. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- ภัทรภรณ์ หิรัญวงศ์, วิชรพงศ์ รัชตเวชกุล, ปุณณวิษณุ เศรษฐ์สมบุรณ์ และภัทริยา นวลโย. (ม.ป.ป.). *SMART CITY มิติใหม่ของการพัฒนาเมือง Case Study : ขอนแก่นโมเดล*. ม.ป.ท.
- วรรณภา วามานนท์. (2561). *วารสารเกษมบัณฑิต*, 19(ฉบับพิเศษ), 200.
- สมบัติ อ่างธัญวงศ์. (2555). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุธี อนันต์สุขสมศรี. (2563, 18 มีนาคม). *เมืองอัจฉริยะคืออะไรกันแน่*. ค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2563, จาก <https://thaipublica.org/2020/03/smart-city/>

- สำนักงานเมืองอัจฉริยะประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *ประเภทของเมืองอัจฉริยะ*. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2562, จาก <https://smartcitythailand.or.th/>
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561, 18 มิถุนายน). *ยุค Smart City กำลังมา ไทย เร่งเดินหน้า 7 เมืองอัจฉริยะ ยกกระดับคุณภาพชีวิต*. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2562, จาก <http://www.ops.moe.go.th/ops2017>
- อำพล จินดาวัฒนะ. (2552). *นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: บริษัท บียอนด์ พับลิชชิง จำกัด.
- Alessandro Sancino. (2016). The meta co-production of community outcomes: towards a citizens' capabilities approach. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary Nonprofit Organizations*, 27(1), 409–424.
- Andrea Sorri. (2019). *Public and private surveillance collaboration efficiently tackles crime*. Retrieved February 2, 2020, from <https://www.axis.com/blog/secure-insights/smart-cities-safety/bee-smart-city>.
- bee smart city. (n.d.). *SMART CITY INDICATORS*. Retrieved February 2, 2020, from <https://hub.beesmart.city/en/smart-city-indicators>
- Boyd Cohen. (2014). *The Smartest Cities In The World 2015: Methodology*. Retrieved February 3, 2020, from <https://www.fastcompany.com/3038818/the-smartest-cities-in-the-world-2015-methodology>
- Lacinák & Ristvej. (2017). Smart city, Safety and Security. *International scientific conference on sustainable, modern and safe transport*. 192, 522-527.